

PRAKSA USTAVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

Pripremili:

Akademik prof. dr. Miodrag N. Simović,
sudija Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i
redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta u Banjoj Luci

Prof. dr. Vladimir M. Simović,
tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine

NADLEŽNOST USTAVNOG SUDA U PITANJIMA KOJA MU JE PROSLIJEDIO BILO KOJI SUD U BOSNI I HERCEGOVINI U POGLEDU TOGA DA LI JE ZAKON, O ČIJEM VAŽENJU NJEGOVA ODLUKA ZAVISI, KOMPATIBILAN SA USTAVOM BIH, SA EVROPSKOM KONVENCIJOM ZA ZAŠTITU LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA I NJENIM PROTOKOLIMA ILI SA ZAKONIMA BOSNE I HERCEGOVINE ILI U POGLEDU POSTOJANJA ILI DOMAŠAJA NEKOG OPŠTEG PRAVILA MEĐUNARODNOG JAVNOG PRAVA KOJE JE BITNO ZA ODLUKU SUDA (ČLAN VI/3. USTAVA BOSNE I HERCEGOVINE)

Osporeni član 44. Zakona o visokom obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona nije u skladu sa članom 12. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u BiH, kao ni članom 1/2. Ustava BiH zato što je, s obzirom na propisivanje mogućnosti da javna vlast utiče na donošenje statuta visokoškolske ustanove, došlo do narušavanja autonomije univerziteta. Uz to, odredba člana 59. Zakona o visokom obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona u saglasnosti

je sa članom I/2. Ustava BiH zato što propisivanjem prava rektoru univerziteta da obustavi od primjene akte za koje posumnja da nisu u skladu s ustavom ili zakonima - ne dolazi do kršenja niti jednog standarda koji sadrži navedena ustavna odredba, niti osporena odredba izlazi van „okvira slobodnog polja procjene“ nadležnog zakonodavca (*margin of appreciation*).

Iz obrazloženja:

U konkretnom slučaju, prema mišljenju Ustavnog suda, radi se o vrlo sličnom pitanju kao u predmetu broj U-10/21, s obzirom na to da osporena odredba sadrži identičnu formulaciju „uz saglasnost osnivača“. Slijedeći, dakle, misao iz citirane odluke, Ustavni sud (i) u ovom slučaju zaključuje da osporeni član 44. ZVOZDK (Zakona o visokom obrazovanju Zeničko-dobojskog kantona - „Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ br. 6/09, 9/13, 13/13, 4/15, 5/18, 4/19, 19/20 i 15/21) krši princip autonomije univerziteta (visokoškolske ustanove) s obzirom na to da propisuje da statut visokoškolske ustanove, kao osnovni akt kojim se uređuju pitanja od značaja za obavljanje djelatnosti - ne može biti donijet bez saglasnosti osnivača. Osim toga, osporena odredba propisuje (i) da statut donosi upravni odbor, a ne senat visokoškolske ustanove. Na taj način osporeni član 44. ZVOZDK je u dva bitna aspekta suprotan članu 12. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“ br. 59/07 i 59/09).

Član 12. Okvirnog zakona o visokom obrazovanju u Bosni i Hercegovini samo propisuje da statut donosi senat uz „prethodno pribavljeno mišljenje upravnog odbora visokoškolske ustanove“. Dakle, osnivači visokoškolske ustanove, prema odredbama člana 12. Okvirnog zakona, nemaju nikakve nadležnosti u procesu donošenja statuta, za razliku od osporenih odredaba. Osim toga, osporenim odredbama člana 44. ZVOZDK propisano je da statut donosi upravni odbor visokoškolske ustanove, za razliku od člana 12. Okvirnog zakona gdje je propisano da senat visokoškolske ustanove donosi statut. Prema odredbama člana 16. stav 4. ZVOZDK, visokoškolsku ustanovu može osnovati Skupština Kantona (zakonodavna vlast), ali na prijedlog Vlade (izvršna vlast). Prema odredbama člana 49. stav 2. ZVOZDK, osnivači visokoškolske ustanove [koji mogu biti (i) javna vlast] čine nat-

polovičnu većinu (četiri od ukupno sedam) članova upravnog odbora visokoškolske ustanove. Stoga, slijedi jasna konstatacija da osporena odredba člana 44. ZVOZDK u dva bitna aspekta (osnivači daju prethodnu saglasnost na statut visokoškolske ustanove, te statut visokoškolske ustanove donosi upravni odbor, a ne senat) zadire u autonomiju visokoškolske ustanove tako što (ne)isključuje situaciju prema kojoj bi bilo moguće da javna vlast utiče na donošenje statuta kao osnovnog pravnog akta kojim se regulišu pitanja od najvišeg značaja za visokoškolsku ustanovu.

Imajući u vidu navedeno, osporeni član 44. ZVOZDK je suprotan odredbama člana 12. Okvirnog zakona, a dovodi u pitanje (i) autonomiju visokoškolske ustanove iz člana 4. stav 2. Okvirnog zakona. Na taj način se krše i odredbe člana 63. Okvirnog zakona, koje u relevantnom dijelu propisuju da će se kantonalni zakoni iz oblasti visokog obrazovanja uskladiti s Okvirnim zakonom u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Okvirnog zakona. Zbog neusklađenosti ova dva zakona - krši se i odredba člana I/2. Ustava BiH kojom se propisuje vladavina prava koja, između ostalog, zahtijeva poštovanje hijerarhije pravnih akata i njihovu međusobnu usklađenost.

Prema mišljenju Ustavnog suda, osporenim odredbom člana 59. ZVOZDK nije dato ovlaštenje rektoru univerziteta da vrši upravnu i sudsku vlast, već je upravo suprotno nametnuta obaveza rektoru univerziteta da poštuje vladavinu prava, odnosno da „obustavi od izvršenja opšti akt donesen u visokoškolskoj ustanovi koji nije u saglasnosti s ustavom ili je u suprotnosti sa zakonom i drugim propisima, kao i izvršavanje pojedinačnog akta kojim se nanosi šteta visokoškolskoj ustanovi ili društvenoj zajednici...“. Osporenim odredbom člana 59. ZVOZDK nigdje nije propisano djelovanje rektora van odluka koje su donijeli sudski ili upravni organi, niti je propisano da rektor vrši nadležnosti sudskih ili upravnih organa, a niti je spriječeno da odluke rektora budu osporene pred sudovima ili organima uprave. Rektor univerziteta je, kao rukovodilac visokoškolske ustanove, dužan da osigura da akti koje donosi visokoškolska ustanova budu u skladu sa „ustavom, zakonom ili drugim propisima“, te ukoliko posumnja da to nije tako, sasvim je razumno očekivati da će obustaviti primjenu takvih akata. Stoga, Ustavni sud u osporenoj odredbi člana 59. ZVOZDK ne nalazi ništa što bi izlazilo van okvira „slobodnog polja procjene“ nadležnog zakonodavca, kao što ne nalazi ništa suprotno principima

vladavine prava koji su propisani članom I/2. Ustava BiH.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj U-9/22 od 26. maja 2022. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Obavještenje o sjednici žalbenog vijeća

Postoji kršenje prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. st. 1. i 3.c) Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada apelant nije bio obaviješten o sjednici žalbenog vijeća iako je to propisano odredbom člana 319. stav (1) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine i apelant je u žalbi izričito zahtijevao da bude obaviješten kako bi prisustvovao sjednici drugostepenog vijeća koje je odlučilo o njegovoj žalbi.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud iz osporene presude Kantonalnog suda nije mogao utvrditi da je apelant u smislu člana 319. stav (1) ZKPFBiH (Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, „Službene novine Federacije BiH“ br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20) obaviješten o sjednici vijeća (u uvodu presude nedostaju podaci o tome). Iz osporene presude se ne može utvrditi ni da li je sjednica održana u odsustvu uredno obaviještenih stranaka kako je regulisano u članu 319. stav (3) ZKPFBiH. Dalje, iz dostavljene dokumentacije – žalbe protiv prvostepene presude proizlazi da je apelant (i njegov branilac) izričito zahtijevao da prisustvuje sjednici drugostepenog vijeća. U odgovoru na apelaciju Kantonalni sud je naveo: „Sjednici nije prisustvovao ni kantonalni tužilac, na sjednici se nije raspravljalo o bilo kakvim spornim pravnim pitanjima, nego o prigovorima koji su se odnosili na pravilnost i potpunost utvrđenog činjeničnog stanja u vezi krivičnog djela za koje je apelant osuđen, te nakon toga prvostepena presuda je potvrđena u cijelosti.“

Iz sadržaja odredbe člana 319. stav (1) ZKPFBiH kojom je propi-

sano: „O sjednici vijeća biće obaviješteni tužilac, optuženi, njegov branilac, oštećeni, osoba od koje je oduzet predmet i osoba od koje je oduzeta imovinska korist pribavljena krivičnim djelom, koji su u žalbi ili odgovoru na žalbu tražili da budu obaviješteni o sjednici Vijeća“, prema mišljenju Ustavnog suda, proizlazi da je zakonom propisana obaveza pozivanja na sjednicu žalbenog vijeća. U pravnoj literaturi se u pogledu održavanja sjednice vijeća (član 319. ZKPFBiH) opisuju i tumače načini obavještavanja o sjednici (u pisanoj formi ili usmeni), pri čemu je svrha navedene odredbe – blagovremeno i uredno obavještenje o sjednici – nužna i jasna. Za održavanje sjednice je neophodno da postoji dokaz o tome da su stranke (tužilac, optuženi i njegov branilac) uredno i blagovremeno obaviještene o datumu i satu održavanja sjednice.

Dakle, održavanje sjednice je uslovljeno urednim obavještavanjem stranaka o sjednici vijeća. Stoga, Ustavni sud ne može prihvatiti navode Kantonalnog suda, date u odgovoru na apelaciju, prema kojima prisustvovanje apelanta (i njegovog branioca) sjednici vijeća „ne bi ništa promijenilo“. Ovo iz razloga što se ključna okolnost tiče obavještavanja o sjednici drugostepenog vijeća kao uslova za njeno održavanje u smislu člana 319. stav (1) ZKPFBiH, a ne prisustva ili neprisustva sjednici kako je u odgovoru istakao Kantonalni sud.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-4483/20 od 9. marta 2022. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Uračunavanje pritvora u izrečenu kaznu zatvora

Povrijeđeno je pravo iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada su redovni sudovi prilikom odlučivanja o apelantovoj kazni zatvora iskazali proizvoljnost u primjeni odredbe materijalnog prava (član 50. stav 1. Krivičnog zakona Republike Srpske).

Iz obrazloženja:

Kada je u pitanju apelacioni navod koji se tiče visine izrečene kazne, Ustavni sud ne nalazi proizvoljnost u načinu na koji su redovni sudovi odlučili u vezi s ovim pravnim pitanjem kada su apelantu izrekli, odnosno potvrdili kaznu zatvora u trajanju od devet godina. Ovo iz razloga jer su, prema shvatanju Ustavnog suda, obrazloženja redovnih sudova iz osporenih odluka takva da se njima osiguravaju garancije prava na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. Evropske konvencije, kako u odnosu na način na koji su redovni sudovi cijenili dokaze u tom smislu, tako i u načinu na koji su primijenili relevantne odredbe materijalnog prava koje se odnose na krivične sankcije i njihovu opštu svrhu, te samu svrhu kažnjavanja. Stoga, Ustavni sud smatra neosnovanim apelacione navode u ovom dijelu.

S druge strane, kada je u pitanju primjena instituta uračunavanja pritvora i ranije kazne iz člana 50. stav (1) KZRS – opšti dio (Krivični zakon Republike Srpske - „Službeni list SFRJ“ br. 44/76, 36/77, 34/84, 74/87, 57/89, 3/90, 38/90, 45/90 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 12/93, 19/93, 26/93, 14/94 i 3/96), Ustavni sud zapaža da je Okružni sud primijenio navedenu zakonsku odredbu na način da je u izrečenu devetogodišnju kaznu zatvora apelantu uračunao samo period koji je apelant proveo u pritvoru od 17. marta 2010. do 25. oktobra 2010. godine. Radi se o periodu kada je apelantu kao osumnjičenom određen pritvor, odnosno kao optuženom produžavan i ukinut pritvor rješenjima Okružnog suda. Pritom, Ustavni sud zapaža da iz stanja spisa predmeta proizlazi takođe da je apelant u navedenom periodu po naredbama Okružnog suda od 25. juna i 13. oktobra 2010. godine proveo i određeno vrijeme u označenim zdravstvenim ustanovama radi utvrđivanja njegove procesne sposobnosti da učestvuje u daljnjem toku predmetnog krivičnog postupka. Isto tako, iz stanja spisa predmeta i obrazloženja osporenih presuda proizlazi da je apelant i nakon ukidanja pritvora (25. oktobra 2010. godine) u više navrata po naredbama Okružnog suda bio smješten/hospitalizovan u označenim zdravstvenim ustanovama radi istog pravnog pitanja, tj. utvrđivanja njegove procesne sposobnosti. Nesporno je, dakle, da iz izreke, odnosno obrazloženja osporene prvostepene presude proizlazi da je Okružni sud odredbu člana 50. stav (1) KZRS (opšti dio) primijenio isključivo na period od određivanja, produžavanja i ukidanja pritvora apelantu.

Naime, Ustavni sud ističe da navedena zakonska odredba propisuje u stavu (1) da „Vrijeme provedeno u pritvoru, kao i svako lišenje slobode u vezi sa krivičnim djelom, uračunavaju se u izrečenu kaznu zatvora, [...]“. Dakle, osim vremena provedenog u pritvoru, citiranom zakonskom odredbom je propisana i obaveza uračunavanja svakog lišenja slobode u vezi sa krivičnim djelom. S obzirom na navedeno, Ustavni sud smatra da se u okolnostima konkretnog slučaja apelantovo vrijeme koje je nesporno proveo u označenim javnim zdravstvenim ustanovama radi (neuro)psihijatrijskog vještačenja i pregleda ima smatrati lišenjem slobode kako u zakonskom smislu navedene odredbe, tako i u konvencijskom smislu. Isto tako, Ustavni sud smatra da je njegov boravak/hospitalizacija u označenim ustanovama, odnosno njegovo lišenje slobode bilo u konkretnom slučaju u vezi s krivičnim djelom, budući da to podrazumijeva i vođenje predmetnog krivičnog postupka u kojem se utvrđuje kako postojanje predmetnog krivičnog djela ubistva, tako i apelantova krivičnopravna odgovornost za počinjenje krivičnog djela u konkretnom slučaju.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-2621/20 od 16. decembra 2021. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Zastarjelost mjeničnog potraživanja

Osporenom odlukom povrijeđeno je apelantino pravo na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda s obzirom na to da se zaključak Kantonalnog suda o zastarjelosti predmetnog mjeničnog potraživanja zasniva na proizvoljnom utvrđenju da je od dospelosti tog potraživanja do podnošenja prijedloga za izvršenje protekao jednogodišnji rok propisan odredbom člana 80. stav 2. Zakona o mjenici.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud primjećuje da je Opštinski sud usvojio apelantinin tužbeni zahtjev smatrajući da se na predmetno potraživanje treba

primijeniti zastarni rok od tri godine iz odredbe člana 80. stav 1. Zakona o mjenici („Službene novine Federacije BiH“ br. 32/00 i 28/03). Kantonalni sud je, s druge strane, zauzeo stanovište da se u konkretnom slučaju treba primijeniti jednogodišnji zastarni rok propisan odredbom člana 80. stav 2. Zakona o mjenici, te je zaključio da je predmetno potraživanje zastarjelo s obzirom na to da je od dospelosti obaveze iz osnovnog pravnog posla, radi čijeg osiguranja je predmetna mjenica i izdata, do podnošenja prijedloga za izvršenje na osnovu predmetne mjenice - navedeni jednogodišnji zastarni rok protekao.

U vezi s tim, Ustavni sud primjećuje da iz obrazloženja osporene odluke proizlazi da je Kantonalni sud zauzeo stanovište da je potraživanje iz osnovnog pravnog posla dospjelo 19. novembra 2013. godine, dospijućem posljednjem od 12 anuiteta otplate iz Ugovora o kratkoročnom kreditu od 19. novembra 2012. godine. Ustavni sud zapaža i da iz obrazloženja osporene odluke proizlazi da je apelantica prijedlog za izvršenje predmetne mjenice podnijela 10. juna 2014. godine, odnosno sedam mjeseci po dospelosti predmetnog potraživanja. Iz navedenog obrazloženja, dakle, proizlazi da od 19. novembra 2013. do 10. juna 2014. godine nije protekao period od godinu dana, odnosno da nije protekao rok propisan odredbom člana 80. stav 2. Zakona o mjenici. Stoga, Ustavni sud smatra proizvoljnim zaključak Kantonalnog suda da je došlo do zastare predmetnog mjeničnog potraživanja. (*Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-2532/20 od 9. februara 2022. godine*)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Disciplinska prijava protiv državnog službenika

Ne postoji povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada je Vrhovni sud dao detaljne i jasne razloge zbog čega je neosnovan postavljeni tužbeni zahtjev, uz ukazivanje na relevantne odredbe materijalnog i procesnog prava, a dato obrazloženje ne ostavlja utisak pogrešne i proizvoljne primjene prava. Pri tome, u okolnostima konkretnog slučaja nema ništa što bi ukazivalo na pristrasnost suda.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud zapaža da iz obrazloženja presude Kantonalnog suda, koju je kao pravilnu potvrdio i Vrhovni sud osporenom presudom, proizlazi da apelant u konkretnom slučaju nije učinio vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, ocijenivši da u radnjama rukovodioca tužene nema diskriminatornog ponašanja, jer su sve radnje preduzete u skladu sa relevantnim odredbama čl. 56. i 59. Zakona o državnoj službi u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 77/06, 45/10, 4/12, 99/15 i 9/17) kojima je propisano pravo rukovodioca da podnese disciplinsku prijavu protiv državnog službenika, odnosno kojima je propisana preventivna suspenziju ako se protiv državnog službenika pokrene krivični postupak. U tom kontekstu, Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud u obrazloženju osporene presude naveo da su nižestepeni sudovi pravilno zaključili da navedene radnje nisu dovedene u vezu s apelantovim uvjerenjem, već sa njegovim aktivnostima koje se vežu za objavu na njegovom Facebook profilu, pri čemu je ocijenio da za konkretni postupak nije relevantno da li je on tu objavu i napisao. Pored toga, Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud u obrazloženju osporene presude naveo da radnje pokretanja disciplinskog postupka protiv apelanta, kao i njegova suspenzija, ni na koji način nisu dovele apelanta u diskriminatoran položaj, jer su te radnje poduzete u ostvarivanju „legitimnog cilja“.

Slijedom navedenog, Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud ocijenio da je pravilna i odluka drugostepenog suda kojom je odbijen zahtjev na naknadu materijalne štete, jer nije dokazana ni diskriminacija, pa time ni osnov za naknadu materijalne štete iz člana 189. Zakona o obligacionim odnosima (“Službeni list SFRJ” br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89; “Službeni list Republike BiH” br. 2/92, 13/93 i 13/94 i “Službene novine Federacije BiH” br. 29/03 i 42/03). Pri tome, Ustavni sud podsjeća da se evropski standard u pogledu dokazivanja nejednakog postupanja ogleđa u pristupu prema kojem lice, koje se poziva na diskriminaciju, mora učiniti vjerovatnim da je došlo do diskriminacije, te učiniti vjerovatnim (dokazati opravdanu sumnju) da bi zbog nejednakog postupanja moglo doći do diskriminacije, pri čemu teret dokazivanja činjenice da do nejednakog postupanja nije došlo zbog diskriminacije - leži na strani tuženog (vidi Ustavni

sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj AP-2960/19 od 3. marta 2021. godine, tačka 39, dostupna na internetskoj stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba). Shodno navedenom, Ustavni sud ne može izvesti zaključak da je Vrhovni sud u okolnostima konkretnog slučaja zanemario navedeno načelo.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-4264/20 od 11. maja 2022. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Pobijanje dužnikovih pravnih radnji

Nije došlo do povrede prava apelanata na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u situaciji kada su redovni sudovi na sve tri instance saglasno utvrdili da su se stekli svi zakonom propisani uslovi iz Zakona o obligacionim odnosima za pobijanje dužnikovih pravnih radnji. Naime, utvrdili da su ispunjene opšte pretpostavke koje moraju biti ispunjene da bi povjerilac (tužilac) mogao pobijati pravnu radnju svog dužnika (prvoapelanta) – tužilac ima dospjelo potraživanje za isplatu; prvoapelant nema dovoljno sredstava za ispunjenje tužiočevog potraživanja; postoji pravna radnja prvoapelanta preduzeta na štetu tužioca i postoji oštećenje tužioca; pobijanje omogućava tužiocu potpuno ili djelimično namirenje i tužba je podnesena u zakonom propisanom roku. O tomu su dali dovoljno jasno obrazloženje zasnovano na odredbama materijalnog prava i ispitali relevantne prigovore apelanata koje su ocijenili neosnovanim, uz obrazloženje koje se ne čini proizvoljnim.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi utvrdili pravno relevantne činjenice na koje su primijenili odredbe ZOO (Zakon o obligacionim odnosima - „Službeni list SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04), utvrđujući da su se u konkretnom slučaju ispunili svi propisani uslovi

iz citiranih odredbi ZOO za pobijanje dužnikovih radnji koje su preduzete na štetu tužioca. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi utvrdili da je tužilac imao dospjelo potraživanje i prije podnošenja tužbe, da je sporno raspolaganje učinjeno očito na štetu tužioca, te da prvoapelant kao dužnik ne posjeduje imovinu iz koje bi tužilac svoje potraživanje namirio.

Ustavni sud zapaža da su se redovni sudovi bavili prigovorom apelanata u vezi sa zastarom, u smislu člana 285. ZOO, zatim prigovorom vezanim za preinačenje tužbe, u smislu člana 56. stav (1) ZPP (Zakon o parničnom postupku - „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 105/08, 45/09, 49/09, 61/13 i 109/21), odnosno vremenom dospelosti potraživanja i da su redovni sudovi ove prigovore, koje apelanti ponavljaju i u apelaciji, odbili kao neosnovane, što su i obrazložili. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da su redovni sudovi imali u vidu vrijeme podnošenja tužbe i vrijeme spornog (besteretnog) raspolaganja, kao i činjenicu da je tužilac tokom postupka ishodio konačnu odluku Vrhovnog suda, prema kojoj je tužilac podneskom uredio tužbeni zahtjev. Imajući u vidu obrazloženja redovnih sudova, Ustavni sud data obrazloženja ne smatra proizvoljnim, niti uočava da iz obrazloženja proizlazi proizvoljnost u primjeni relevantnih odredbi ZOO, odnosno ZPP.

U vezi s prigovorima apelanata da u izreci prvostepene presude nije preciziran iznos potraživanja, da je tužbeni zahtjev prema drugoapelantu, odnosno trećeapelantu neodređen i da prvoapelant nije pasivno legitimisan u parnici, shodno članu 283. stav 2. ZOO, Ustavni sud ne zapaža da su ove prigovore apelanti isticali tokom postupka pred redovnim sudovima - kako bi ih sudovi ispitali. Isto tako, apelanti u navodima apelacije ne tvrde da su ove prigovore isticali tokom postupka (apelanti su koristili sve zakonom propisane pravne lijekove), a da su redovni sudovi propustili da se njima bave. U vezi s tim, Ustavni sud podsjeća na svoju praksu u kojoj je zauzet stav da prigovori u pogledu kršenja ustavnih prava moraju biti pokrenuti u pretходnim fazama postupka - ukoliko se takvi prigovori žele s uspjehom koristiti pred Ustavnim sudom (vidi Ustavni sud, neobjavljena Odluka broj AP-2424/06 od 18. oktobra 2007. godine i Odluka broj AP-818/08 od 13. oktobra 2010. godine, dostupne na www.ustavnisud.ba). (Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-2076/20 od 24. marta 2022. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Pravo na pristup sudu

Došlo je do kršenja apelantovog prava na pristup sudu kao jednog od segmenata prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda zbog propusta Opštinskog suda da u predmetnom postupku u smislu člana 88. st. 1. i 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, koji se shodno primjenjuje i u prekršajnom postupku, donese odluku o podnesenom zahtjevu za povrat privremeno oduzetog vozila, što je dovelo do toga da je apelant pristup sudu imao samo formalno, ali ne i suštinski..

Iz obrazloženja:

Ustavni sud zapaža da je apelant u vezi sa zaštitom njegove imovine, odnosno građanskih prava i obaveza koji mu u smislu člana 88. stav 1. ZKP-a (Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine - „Službene novine Federacije BiH“ br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13, 59/14 i 74/20) pripadaju u prekršajnom postupku, u dva navrata (20. februara i 16. juna 2020. godine) zatražio od Opštinskog suda vraćanje putničkog motornog vozila, odnosno zatražio da se ocijeni neophodnost privremenog oduzimanja spornog vozila. U tom pogledu je ukazivao da je sporno vozilo posudio za vrijeme boravka u inostranstvu, da vozilo nije bilo korišteno u svrhe za koje ga je posudio, da sporno vozilo neće biti vraćeno optuženoj i da ne postoji opasnost od ponovnog vršenja prekršaja, odnosno da zadržavanje vozila više nije neophodno radi zaštite opšte sigurnosti, te da trpi zbog nekorištenja tog vozila. U vezi s navedenim, Ustavni sud ponovo ukazuje da je odredbom člana 88. stav 2. ZKP-a propisano da je o zahtjevu za vraćanje privremeno oduzetih predmeta sud dužan odlučiti, nakon izjašnjenja tužioca (u prekršajnom postupku predlagača –Ministarstva unutrašnjih poslova Kantona Sarajevo, Jedinice za saobraćaj), i to u roku od najkasnije 15 dana. Dakle, iz navedenog proizlazi da je propisan kratak rok za odlučivanje o zahtjevu za vraćanje privremeno oduzetog predmeta,

što implicira na nužnost hitnog odlučivanja o podnesenom zahtjevu.

Međutim, prema stanju u spisu, proizlazi da je Opštinski sud suštinski ignorisao apelantove zahtjeve, što je dovelo do toga da je apelantovo vozilo bilo zadržano približno dvije godine, a da Opštinski sud nije odlučio o navedenim apelantovim zahtjevima. U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da je Opštinskom sudu dostavljena apelacija radi davanja odgovora, ali da taj sud u odgovoru na apelaciju nije naveo bilo kakve razloge zbog čega nije u roku od 15 dana iz člana 88. stav 2. ZKP-a odlučeno o apelantovim zahtjevima za povrat privremeno oduzetog vozila, odnosno nije osporio apelantove navode da o tim zahtjevima uopšte nije formalno odlučeno iako je apelantu, kako proizlazi iz izjašnjenja na odgovore na apelaciju, vozilo vraćeno 11. januara 2022. godine. Pri tome, Ustavni sud smatra da apelantovi navodi iz zahtjeva za povrat privremeno oduzetog vozila nisu bili lišeni bilo kakvog sadržaja, pa su ti navodi trebali dodatno podstaknuti Opštinski sud da u razumnom roku ispita njegove navode i razmotri neophodnost ostavljanja na pravnoj snazi naredbe i njenih učinaka na apelantovo pravo vlasništva.

Stoga, Ustavni sud, imajući u vidu navedene okolnosti konkretnog slučaja, razmatrajući konkretan slučaj u okviru prakse Evropskog suda za ljudska prava, koju prihvata i Ustavni sud i podržava pozitivno zakonodavstvo Bosne i Hercegovine propisima kojim su utvrđeni rokovi za preduzimanje određenih radnji sudova u prekršajnom postupku, konstatuje da propust Opštinskog suda da u predmetnom postupku donese odluku o podnesenom zahtjevu za povrat privremeno oduzetog vozila - predstavlja povredu apelantovog prava na suštinski i djelotvoran pristup sudu.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-2641/20 od 6. aprila 2022. godine)

PRAVO NA PRAVIČNO SUĐENJE

Pasivna legitimacija apelanta

Postoji povreda prava na pravično suđenje iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada je Vrhovni sud, pri donošenju svoje odluke kojom je utvrdio pasivnu legi-

timaciju apelanta i obavezao ga da tužiocu isplati sporni iznos, proizvoljno primijenio odredbe Zakona o obligacionim odnosima, zanemarujući da apelant u predmetnom izvršnom postupku i postupku reizvršenja nije bio stranka, već je navedeni iznos primio u ime i za račun drugotuženog čije je bio punomoćnik.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud zapaža da u okolnostima konkretnog slučaja nižestepeni sudovi zaključili da je tužbeni zahtjev tužioca neosnovan budući da se radi o materijalnopravnom odnosu između drugotuženog i tužioca. Dalje, Ustavni sud zapaža da je Vrhovni sud na osnovu ovlaštenja iz člana 250. stav 1. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 105/08, 45/09, 49/09 i 61/13) preinačio nižestepene odluke uz zaključak da su nižestepeni sudovi proizvoljno primijenili materijalno pravo, te je zaključio da je apelant pasivno legitimiran u smislu odredbe člana 210. ZOO (Zakon o obligacionim odnosima - „Službeni list SFRJ“ br. 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89 i „Službeni glasnik Republike Srpske“ br. 17/93, 3/96, 39/03 i 74/04). U vezi s ovakvim rezonovanjem Vrhovnog suda, Ustavni sud zapaža da iz činjenica predmeta, koje zapravo i nisu bile sporne među parničnim strankama, proizlazi da je tužilac presudom koja je u izvršnom postupku predstavljala izvršnu ispravu, obavezan da drugotuženom (a ne apelantu) naknadi sporni iznos i da je u izvršnom postupku drugotuženi bio tražitelj izvršenja (a ne apelant koji se u tom postupku pojavljivao samo kao punomoćnik drugotuženog), dok je tužitelj bio izvršenik. Nadalje, iz činjenica predmeta, na način na koji su one prezentirane u poglavlju „Činjenično stanje“, proizilazi da je tužilac u postupku protivizvršenja kao izvršenik potraživao sporni iznos od drugotuženog (a ne apelanta). S obzirom na navedeno, nižestepeni sudovi, koji su odbili tužbeni zahtjev tužioca, zaključili su da se u konkretnom slučaju ne radi o materijalnopravnom odnosu između tužioca i apelanta, već o materijalnopravnom odnosu između apelanta i drugotuženog.

U takvim se okolnostima pokazuje krajnje proizvoljnim zaključak Vrhovnog suda da je tužbeni zahtjev tužioca osnovan primjenom člana 210. ZOO jer je, kako je obrazloženo, otpao osnov po kome su sredstva uplaćena na račun apelanta kao punomoćnika u toku izvrš-

nog postupka zbog čega je apelant obavezan da tužiocu vrati sporni iznos. Ovo posebno ako se ima u vidu odredba člana 305. ZPP kojom je regulisano: „Ako je stranka izdala advokatu punomoćje za vođenje parnice, a nije bliže odredila ovlašćenja u punomoćju, advokat je na osnovu ovakvog punomoćja ovlašćen: [...] 3) da od protivne stranke primi dosuđene troškove [...].“ Osim toga, prilikom razmatranja spornog pravnog odnosa, treba imati u vidu i odredbi člana i člana 85. ZOO kojim je regulisano: „(1) Ugovor koji zaključi zastupnik u ime zastupanog lica i u granicama svojih ovlašćenja, obavezuje neposredno zastupanog i drugu ugovornu stranu. (2) Pod istim uslovima i ostali pravni poslovi zastupnikovi proizvode pravno dejstvo neposredno prema zastupanom licu.“

Imajući u vidu predmetne odredbe, te činjenice konkretnog predmeta na način kako su prezentirane u činjeničnom dijelu ove odluke, kao i utvrđenje nižestepenih sudova da je apelant isključivo kao punomoćnik drugotuženog primio sporni iznos (u njegovo ime i za njegov račun), pokazuje se proizvoljnim zaključak Vrhovnog suda da je apelant pasivno legitimisan u smislu odredbe člana 210. ZOO u odnosu na postavljeni tužbeni zahtjev. Ovo osobito imajući u vidu da iz činjenica predmeta proizlazi da je u likvidacionom postupku tužilac prijavio svoje potraživanje prema drugotuženom i da je ono priznato. (*Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-622/20 od 20. oktobra 2022. godine*)

PRAVO NA SLOBODU IZRAŽAVANJA

Isplata nematerijalne štete

Nema kršenja apelanticeinog prava na slobodu izražavanja iz člana II/3.h) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 10. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada je miješanje u to pravo bilo zakonito i imalo legitiman cilj, te je bilo „neophodno u demokratskom društvu“, zato što je apelantica kao javni RTV servis u svojoj emisiji iznijela neistinite činjenice o tužiocima. Pri tome, ni apelantica niti odgovorni novinar nisu provjerili istinitost iznesenih činjenica, pravdajući se da je tužilac izbjegavao da im da izjavu, što predstavlja klevetu, te iako je apelantica objavila demanti tužioca - to nije razlog da se tu-

žiocima uskrati naknada nematerijalne štete kako su to redovni sudovi i obrazložili.

Iz obrazloženja:

Dovodeći spornu emisiju, odnosno izražavanje koje je u njoj izneseno, u vezu s kriterijima navedenim u prethodnim tačkama ove odluke, Ustavni sud naglašava da je prenošenje spornog izražavanja bilo od javnog interesa jer su navodne radnje tužioca, vezano za izdavanje, navodno, lažnih potvrda o invalidnosti radi sticanja statusa ratnog vojnog invalida i na taj način umiješanosti u koruptivne radnje koje su kažnjive na osnovu odredbi krivičnog zakona, od izuzetne važnosti za javno mnijenje. Međutim, Ustavni sud zapaža da iz činjenica predmeta jasno proizlazi da u toku postupka nije bilo vidljivo na čemu, tj. na kojim činjeničnim osnovima, dokazima ili argumentima vezanim za navodnu zloupotrebu položaja od strane tužioca je emisija zasnovana. Dakle, na osnovu čega su apelantica i novinar koji je sastavio prilog - došli do saznanja o tužiocima? Takođe, kako proizlazi iz činjenica predmeta, apelantica i novinar su imali informacije da je protiv tužioca obustavljena istraga, ali i pored obaveze da informacije provjeri, ni apelantica ni novinar nisu postupili na navedeni način, niti je u spornom prilogu išta objavljeno u tom pravcu (da li postoji istraga nadležnih organa, u kojoj je fazi i sl.).

Ustavni sud ukazuje da navedene obaveze ne znače zabranu ili sprečavanje novinara ili emitera da istražuje bitne teme od interesa za javnost, kao i da ukazuju na eventualno postojanje kriminala ili nepravilnosti, čak i ako su nadležni organi gonjenja prestali da vode postupak ili ne vode postupak. Međutim, mediji su uvijek dužni da istraže, u vezi s tim emituju, sve ono što eventualno može biti kritika nekoga ili nečega, ali i sve ono što im u tom smislu može ići u korist. U ovom slučaju Ustavni sud ne vidi da su apelantica i novinar tako postupili, te se stoga nameće zaključak da nisu postupali u dobroj vjeri.

Imajući u vidu sve navedeno, u kontekstu svih relevantnih okolnosti konkretnog slučaja, kao i obrazloženja osporenih presuda, Ustavni sud smatra da su redovni sudovi, prije svega Kantonalni sud, obavezivanjem apelantice (i novinara) na naknadu nematerijalne

štete tužiocima, postigli pravičan balans između dva konkurentna prava, odnosno prava tužioca na ugled i prava apelantice na slobodu izražavanja. Pri tome, Ustavni sud ima u vidu da je apelantica, kako je to i obrazloženo, ipak objavila i demanti tužioca, ali samo u najbitnijem dijelu, ali su redovni sudovi obrazložili da je u konkretnim okolnostima bilo potrebno da objavi cjelokupan demanti. Navedeno je, kako proizlazi iz obrazloženja osporenih odluka, bilo od uticaja na donošenje odluke o visini naknade nematerijalne štete, a što se ne može smatrati proizvoljnim postupanjem redovnih sudova. Zbog navedenog, Ustavni sud smatra neosnovanim apelanticine navode o kršenju prava na slobodu izražavanja.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-3384/20od 8. juna 2022. godine)

PRAVO NA IMOVINU

Nema kršenja prava na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada je miješanje u apelantovo pravo na imovinu osporenim odlukama u skladu s relevantnim odredbama Zakona o porezu na dodatu vrijednosti Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost, u javnom interesu i proporcionalno cilju kojem se težilo. Uz to, upravo apelant je propustio da svoje ponašanje prilagodi relevantnim odredbama materijalnog prava, odnosno u predmetnoj avansnoj fakturi je obračunao porez na dodatu vrijednost iako u vrijeme izdavanja nije bio u sistemu tog poreza, te nije ni poštovao propisanu proceduru vezanu za samo izdavanje avansne fakture, storniranje avansa u konačnom obračunu, kao ni ispravku iznosa poreza na dodatu vrijednost.

Iz obrazloženja:

Ustavni sud zapaža da je članom 20. Zakona o PDV-u (Zakon o porezu na dodatu vrijednost - „Službeni glasnik BiH“ br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/17) propisano šta je osnovica prometa dobara i usluga, te da iz stava 11. istog člana proizlazi da obveznik koji je izvršio promet

dobara ili usluga može primjenom člana 55. stav 6. Zakona o PDV-u izvršiti ispravku iznosa PDV-a ako se osnovica naknadno izmijeni (i to samo u slučaju kada se dobra vraćaju isporučiocu; kada kupac nakon primljenih dobara ili pruženih usluga dobije popust ili kada se iznos naknade ne može naplatiti nakon iscrpljivanja svih zakonskih sredstava). Iz stava 12. proizlazi da obveznik koji je izvršio promet dobara i usluga - može ispraviti iznos PDV-a samo ako obveznik kome je izvršen promet dobara i usluga izmijeni odbitak ulaznog PDV-a i pod uslovom da o tome pismeno obavijesti isporučioca dobara i usluga. Ustavni sud zapaža da je članom 55. stav 6. Zakona o PDV-u propisano kada se knjižno obavještenje izdaje, tj. da se izdaje u slučaju kada se roba vraća nakon ispostavljanja fakture, kada dobavljač dobara, odnosno davalac usluga nakon ispostavljanja fakture odobri sniženje cijene ili popust i dobavljač dobara, odnosno davalac usluga primi dodatnu uplatu za isporučena dobra, odnosno izvršene usluge nakon ispostavljanja fakture.

Ustavni sud primjećuje da iz osporenih odluka kao nesporno proizlazi da je apelant predmetnu avansnu fakturu, sa obračunatim PDV-om, ispostavio prije nego što je postao registrovani PDV obveznik (14. juna 2011. godine ispostavio avansnu fakturu, a 21. juna 2011. godine podnio zahtjev za registraciju i upis u Jedinstveni registar obveznika indirektnih poreza po osnovu PDV-a, te mu je 19. jula 2011. godine izdato uvjerenje prema kojem obaveza obračuna i plaćanja PDV-a za apelanta počinje teći od 1. jula 2011. godine), pa da su upravni organi, odnosno Sud BiH, u osporenim odlukama zaključili da je na navedeni način apelant postupio suprotno odredbi člana 55. stav 7. Zakona o PDV-u. Zato snosi obavezu plaćanja PDV-a koja proizlazi iz člana 13. stav 1. tačka 4, a u vezi sa članom 55. stav 9. Zakona o PDV-u. Pri tome, Ustavni sud zapaža da je ukazano da je investitor uplate vezane za predmetnu avansnu fakturu izvršio 23. juna i 13. jula 2011. godine, odnosno nakon izdavanja predmetne avansne fakture, što je suprotno odredbama člana 110. Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dodatu vrijednost („Službeni glasnik BiH“ br. 93/05, 21/06, 60/06, 6/07, 100/07, 35/08, 65/10, 85/17 i 40/20).

Pored toga, Ustavni sud zapaža da je u odlukama upravnih organa, odnosno osporenim odlukama Suda BiH ukazano da apelant avansnu fakturu nije stornirao u poreskom periodu kada je ispostavio konačan obračun za radove izvršene do raskida Ugovora o izgradnji

autoputa do 27. juna 2012. godine, nego je to učinio tek naknadno 27. novembra 2012. godine (nakon što je investitoru ispostavio knjižnu obavijest od 27. novembra 2012. godine), na koji način je postupio suprotno članu 110. stav 6. Pravilnika. Takođe, Ustavni sud zapaža da iz odluka upravnih organa, odnosno osporenih odluka Suda BiH kao nesporno proizlazi da apelant od investitora nije dobio pismenu obavijest da su izmijenili odbitak ulaznog PDV-a, u skladu s odredbama člana 20. stav 12. Zakona o PDV-u, odnosno da se u konkretnom slučaju ne radi ni o jednom od propisanih osnova za izdavanje knjižne obavijesti u smislu člana 55. stav (6) Zakona o PDV-u, pa da apelant nije ispunio ni uslove za umanjenje izlaznog PDV-a (propisane odredbama člana 20. stav 11. Zakona o PDV-u). S obzirom na navedeno, Ustavni sud zapaža da su upravni organi, odnosno Sud BiH, konstatovali da apelant nije mogao poništiti (stornirati) PDV iz predmetne avansne fakture (na iznos neiskorištenog avansa) knjižnom obavijesti od 27. novembra 2012. godine, pa su apelantu utvrdili dodatni razrez poreske obaveze.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-2968/20 od 20. aprila 2022. godine)

PRAVO NA SLOBODU KRETANJA I PREBIVALIŠTA

Mjere zabrane

Ne postoji kršenje prava iz člana II/3.m) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 2. Protokola broj 4 uzEvropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda kada u okolnostima konkretnog slučaja nema ništa što bi uputilo na zaključak da su mjere zabrane, koje su određene apelantu u skladu sa zakonom i u službi legitimnog cilja, narušile pravičnu ravnotežu na način da su nametnule pretjeran teret na apelanta u ostvarivanju njegovog prava, za koje je u konkretnom slučaju izvršena redovna dvomjesečna kontrola njihove dalje opravdanosti.

Iz obrazloženja:

U konkretnom slučaju iz sadržaja mjere izrečene apelantu proizlazi da mu nije zabranjeno napuštanje boravišta, već da mu je zabra-

njeno napuštanje teritorije Bosne i Hercegovine, odnosno zabranjeno mu je putovanje van Bosne i Hercegovine uz privremeno oduzimanje putnih isprava, zabranu izdavanja novih, te zabranu prelaska državne granice s ličnom kartom. Kao okolnosti koje ukazuju na opasnost od bjekstva Sud BiH je cijenio težinu krivičnog djela koje se apelantu stavlja na teret i visinu zapriječene kazne. U konkretnom slučaju u toku je glavni pretres, a to znači da će sud u okviru obavezne dvomjesečne kontrole izrečenih mjera, rukovodeći se rezultatima postupka u toku, preispitivati i relevantnost navedenih okolnosti i opravdanost izrečene mjere.

Nadalje, apelantu je određena mjera zabrane sastajanja sa određenim licima iz člana 126a. stav 1. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 3/03, 32/03, 36/03, 26/04, 63/04, 13/05, 48/05, 46/06, 76/06, 29/07, 32/07, 53/07, 76/07, 15/08, 58/08, 12/09, 16/09, 93/09, 72/13, 49/17, 42/18, 65/18 i 22/21). Prema osporenom prvostepenom rješenju, apelantu je zabranjeno kontaktiranje ili povezivanje na bilo koji način sa svjedocima koji su navedeni u optužnici Tužilaštva BiH, uključujući približavanje navedenim svjedocima na udaljenosti od 100 m. U ovom dijelu apelantu je zabranjeno i kontaktiranje s predstavnicima svih medija, kao i javna obraćanja u vezi s ovim postupkom. Iz obrazloženja osporenih rješenja proizlazi da je navedena mjera ocijenjena neophodnom kako bi se svjedocima osiguralo da bez pritiska, odnosno straha za sebe i svoje porodice iznesu svoje iskaze.

Nadalje, Sud BiH je cijenio i okolnost da se osnovana sumnja u pretežnom dijelu zasniva na iskazima svjedoka koji su očevici, žrtve, odnosno bili pripadnici istih oružanih jedinica kao i apelant i ostali optuženi i kojim su bili nadređeni. I u ovom dijelu Sud BiH je imao u vidu težinu krivičnog djela (broj pojedinačnih inkriminacija) koji motivirajuće djeluje na apelanta i ostale optužene da utiču na svjedoke i poboljšaju svoj procesni položaj. Kao naročitu okolnost Sud BiH je istakao i da se apelant i ostali optuženi nalaze u procesnoj i činjeničnoj zajednici, pa da bi uticaj na svjedoke samo jednog od njih mogao biti od koristi i svim ostalim. Slijedom navedenog, u takvim okolnostima, stav Suda BiH da nema potrebe dokazivati konkretni uticaj na svjedoke jer navedene okolnosti čine razumnu i jasnu sumnju da može doći do uticaja na svjedoke, da apelant i ostali optuženi od toga mogu imati koristi, nezavisno od toga da li ima dokaza da su

optuženi bili direktno uključeni u pokušaj vršenja uticaja na svjedoke i ometanje krivičnog postupka - ne ostavlja utisak proizvoljnosti.

(Odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, broj AP-3315/21 od 16. novembra 2021. godine)